

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר כללים למניעת ניגוד

עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג-2003

החלטה

1. ביום 27.3.2011 פנה שר המדע והטכנולוגיה, הרב פרופ' דניאל הרשקוביץ, אל הוועדה בבקשה לקבלת אישור להשתתפות בערב הוקרה בארצות הברית לעיר שדרות ולישיבת ההסדר המקומית. לפניית השר צורפה הזמנה של ישיבת הסדר גבוהה מהעיר שדרות המאשרת כי ביום 15.5.2011 בשעה 18:00 תקיים עמותת ידידי הישיבה בארצות הברית, ערב הוקרה לעיר שדרות ולישיבה תחת הכותרת "שדרות כסמל של תנופה ציונית". השר הוזמן להשתתף בערב הוקרה זה ולשאת דברי ברכה. במכתב של ישיבת ההסדר צויין כי הנאומים בערב ההוקרה לא ישאו אופי של גיוס כספים אלא יעסקו בתודה והוקרה לתושבי שדרות.
2. לבקשת הוועדה ובהתאם לכללים המעוגנים בהחלטת הממשלה, ביקשה הוועדה פרטים אודות הביקור בארצות הברית, פרטים אודות ערב ההוקרה וחוות דעת של הייעוץ המשפטי. הפרטים והמסמכים שנמסרו בהמשך מצביעים על כך שבפניה הראשונה לוועדה נפרסה תמונה עובדתית חלקית ביותר. לפי חוות דעת היועצת המשפטית של משרד המדע והטכנולוגיה מיום 12.4.2011, הוזמן השר לסיור בקהילות יהודיות בארצות הברית ולערב הוקרה לעיר שדרות ולישיבת ההסדר בשדרות, במסגרת סיור שיערוך בקהילות היהודיות בארצות הברית על חשבון ארגון "צוהר". לפי חוות הדעת המשפטית, מטרת הנסיעה של השר לארצות הברית אינה במסגרת תפקידו כשר המדע והטכנולוגיה והממונה על השירות הלאומי האזרחי. עם זאת צויין כי קיים ספק בשאלה האם הנסיעה הינה מכוח תפקידו של השר כחבר ממשלה. כן צויין כי אין לארגון "רבני צוהר" קשר למשרד בראשו עומד השר, כך שלא קיימת שאלה של ניגוד עניינים.
3. כמו כן הוגש לוועדה העתק של הודעת מייל מיום 11.4.2011, ממנו עולה כי השר הוזמן על ידי קהילת "ישראל הצעיר" בוודמיר ניו יורק, כמרצה אורח בתכנית שבת יום העצמאות ביום 14.5.2011. צויין כי הקהילה האמורה מממנת את עלות הטיסה של השר לצורך השתתפותו בתכנית. עוד צויין כי השר אמור להרצות גם בכנס הרבנים הארצי של רבני ארצות הברית שיתקיים בניו יורק ביום ראשון 15.5.2011 בשעה 17:00.

4. ביום 4.5.2011 התכנסה הוועדה ולאחר שקיבלה את חוות דעתו של מבקר המדינה ובהמשך להחלטות קודמות בנושאים דומים, לא מצאה הוועדה מקום לתת חיתר לחריגה מהכללים. בהחלטת הוועדה צויין כי לא ניתן היה ללמוד במדויק מהחומר שהוגש לה מיהו הגורם המממן של כל אחד מהאירועים והאם מתעוררת שאלה של ניגוד עניינים לגבי גורם זה. הוועדה סברה שהשר יכול לשקול פניה למימון הנסיעה על ידי הממשלה. הוועדה ציינה כי נימוקי החלטתה יינתנו בנפרד.

להלן תפחט הוועדה את נימוקיה להחלטה זו:

5. הממשלה קבעה כללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים משנת 2003 (להלן – הכללים). לפי הכללים שר יקדיש את כל זמנו ומרצו למילוי תפקידו כשר (סעיף 5א) ולא יעסוק תמורת תשלום בהשמעת נאומים או הרצאות, בכתיבת מאמרים או פעילות ספרותית אלא באישור הוועדה למתן היתרים (סעיף 5ג). בנוסף נאסר על שר לקבל שכר או טובת הנאה זולת שכרו שמשלמת לו המדינה (סעיף 3/6א).

6. כפי שקבעה הוועדה בעבר, ביסוד ההוראות הללו שבכללים מונח העיקרון שאין זה מן הראוי ששרים וסגני שרים בממשלת ישראל, בתוקף מעמדם זה, יקיימו פעילות בחו"ל במימון גורם זר בין אם זה גורם פרטי, עסקי או ציבורי. הטעם לדבר הוא הצורך לשמור על טוהר המידות בפעילותם והתנהלותם של שרים וסגני שרים ולמנוע כל אפשרות לקיומה של מחויבות כלשהי כלפי הגורם המממן. בעניין זה אין די בקיומה של אפשרות שכזו אלא יש למנוע מטעמים של ניקיון ואתיקה ציבוריים גם מראית עין של התנהלות לא תקינה.

7. בעניין שבפנינו מדובר בהזמנה של השר להשתתף באירועים ציבוריים בארצות הברית במימון גורמים זרים. מן החומר שבפנינו לא ברור במדויק מיהם הגורמים הזרים המממנים את נסיעת השר לארצות הברית על מרכיביה השונים, ומה חלוקת המימון ביניהם. מסמכים נוספים שהעבירה אלינו לשכת השר בהמשך לפנינו לא הסירו את אי הבהירות בקשר לנסיעה. ראוי לציין כי חוות הדעת של היועצת המשפטית מתייחסת למימון על ידי גורם אחד בלבד (ארגון "צוהר"), בעוד שמסמכים אחרים שהוגשו לוועדה מעלים שקיים לפחות גורם אחד נוסף הנושא בעלות מימון נסיעתו של השר. על כל פנים, מדובר על פני הדברים בנסיעה שהמימון לה בא מגורם זר שאינו ממשלתי ועל פי הכללים חל איסור על כך. הוועדה לא מצאה כי במקרה זה מתקיימות נסיבות חריגות או מיוחדות המצדיקות לחרוג מן הכלל.

8. בנוסף, מצאה הוועדה מקום לחזור ולהדגיש את הכלל שאין זה מן הראוי מבחינת התקינות הציבורית ששר או סגן שר בממשלת ישראל ישתתפו או יתנו את חסותם לאירועים של גיוס כספים או תרומות לטובת גופים או ארגונים פרטיים או ציבוריים כשהנסיעה והשהות הן במימון אותם גופים. בקשר לכך יצויין כי במכתבים שהוגשו לוועדה נאמר שהנאומים בערב החוקרה לעיר שדרות ולישיבת ההסדר לא ישאו אופי של גיוס כספים אולם מהמסמכים שבפנינו עולה בבירור כי ערב החוקרה, במהותו, נועד גם לגיוס תרומות.

9. מטעמים אלה החליטה הוועדה שלא לאשר את בקשת השר לחרוג מן הכללים.

10. העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

ניתנה ביום י"ג באייר תשע"א (17.5.2011).

עו"ד רנאטו יאראק
חבר הוועדה

עו"ד רחל סוכר
חברת הוועדה

יהודית צור (שופטת בדימוס)
יו"ר הוועדה